

LIETUVOS RESPUBLIKOS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIAUS TARNYBA IR
MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
KONFERENCIJA

„AKADEMINIO SAŽININGUMO KULTŪRA KINTANČIOJE VISUOMENĖJE 2015“

2015 m. gruodžio 10 d.

(Ateities g. 20, CR, 414 a., Vilnius)



Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

Akademines korupcijos veiksniai

Prof. dr. Ryšardas Burda

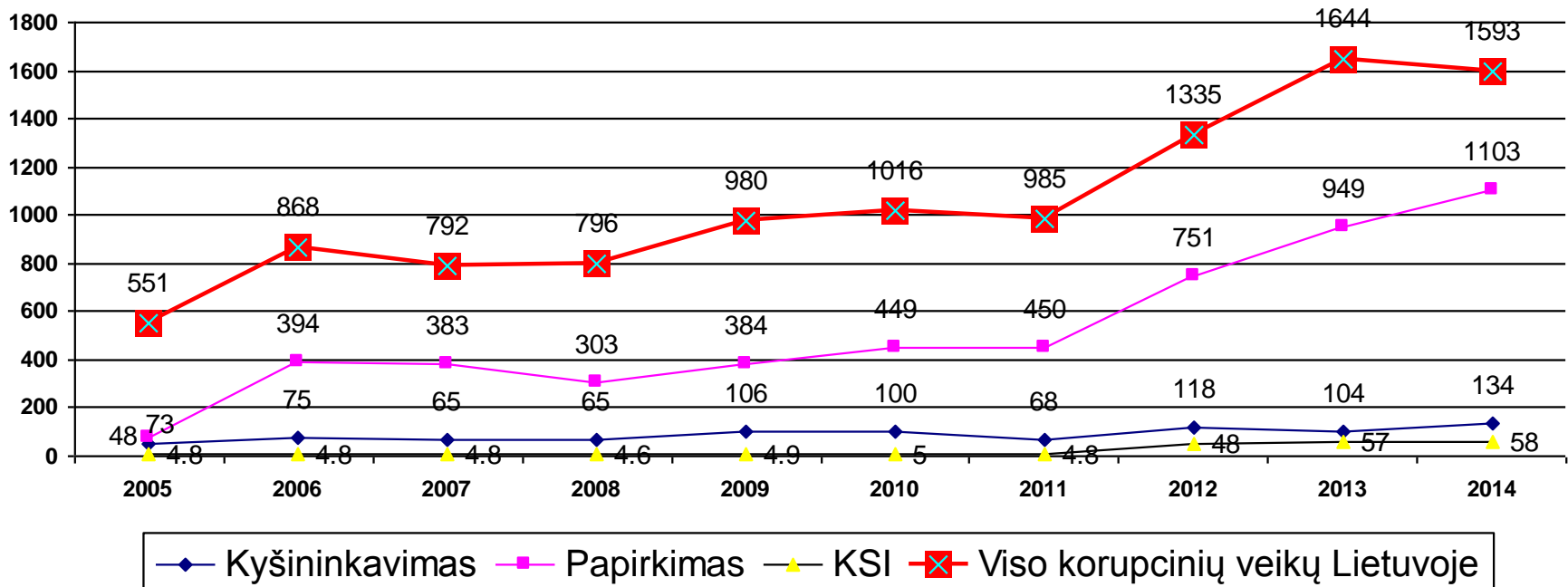
Kazimiero Simonavičiaus universiteto Teisės
fakulteto dekanas



Registruota korupcija Lietuvoje ir KSI

Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

Korupcinės veikos ir KSI Lietuvoje

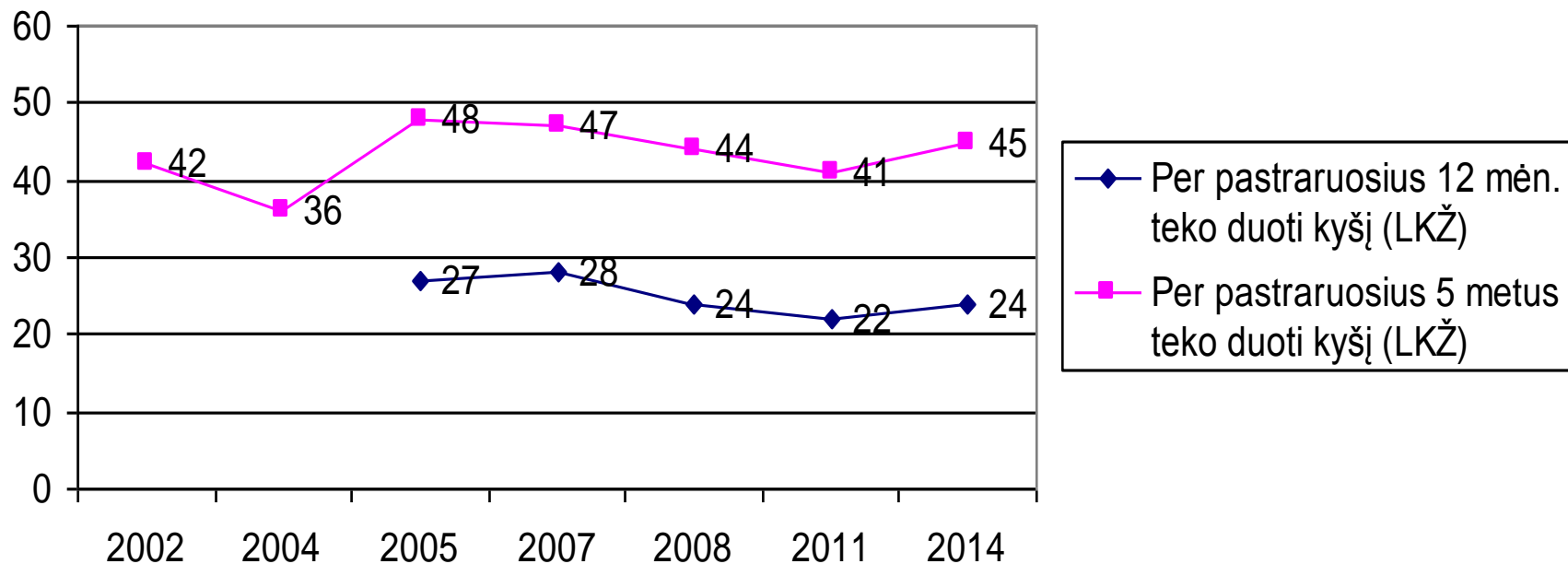




Kyšininkavimas Lietuvoje 2002-2014 m.

Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

Teko duoti kyšį (LKŽ-gyventojai)





Akademinės korupcijos formos ir būdai

- Kyšininkavimas ir nepotizmas priėmimo į universitetą stadijoje.
- Kyšininkavimas vertinant žinias ir kitų akademinų atsiskaitymų metu.
- Studentų ir pavaldžių kolegų išnaudojimas mokslinėje tiriamojoje veikloje.
- “Tradicinė” viešojo sektoriaus korupcija (valdant finansinius ir materialius išteklius).
- kiti



Korupcijos veiksmų samprata

Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

2 str.

**7 d. Korupcijos rizikos veiksniai –
priežastys, sąlygos, įvykiai, aplinkybės,
dėl kurių gali pasireikšti korupcijos
rizika.**

Korupcijos prevencijos įstatymo Nr. IX-904 2, 5, 6, 10 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 5(1), 5(2), 10(1), 10(2), 10(3) straipsniais įstatymo projektas XIIP-2520 // <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/3f4d24906bf411e48710f0162bf7b9c5?positionInSearchResults=8&searchModelUUID=ce528679-4cb8-4cca-ba36-212b49df9f4b> [2015-12-02]



Veiksniai

Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

| | |
|-------------------|--|
| Priežastys | socialinės, ekonominės, teisinės, politinės, vadybinės |
| Sąlygos | diskrecija minus kontrolė minus atsakomybė |
| Įvykiai | akademinės etikos, darbo drausmės, administraciniai teisės pažeidimai; korupcinės veikos |
| Aplinkybės | Įšorinės (pvz., valstybės politika, visuomenės požiūris...) ir vidinės (pvz., ISO 9001:2008 standartas, antikorpucinių priemonių įgyvendinimas...) |



Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

Bendrieji korupcijos veiksniai

- **SOCIALINIAI**
- **EKONOMINIAI**
- **TEISINIAI**
- **POLITINIAI**
- **VADYBINIAI**



Korupcijos veiksnių palyginimas (1)

Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

| Socialiniai | Aukštosios mokyklos lygmuo |
|---|--|
| 1. Žemas pragyvenimo lygis; | 1. Maži dėstytojų atlyginimai; |
| 2. Socialinis nestabilumas, neužtikrintumas savo ateitimi; | 2. Socialinis nestabilumas (kontraktinė sistema, sezoninio darbo pobūdis); |
| 3. Darbo vietų trūkumas; | 3. Darbo vietų trūkumas (2015 m. sumažėjo studentų kiekis); |
| 4. Dvigubos moralės standartai; | 4. Dvigubos moralės standartai; |
| 5. Ilgametės kyšių ėmimo ir davimo tradicijos viešajame sektoriuje; | 5. Ilgametės kyšių ėmimo ir davimo tradicijos viešajame sektoriuje; |
| 6. Pakantumas korupcijai ir jos toleravimas | 6. Pakantumas korupcijai ir jos toleravimas |

Korupcijos veiksnių palyginimas (2)

| Ekonominiai | Aukštosios mokyklos lygmuo |
|--|--|
| <ol style="list-style-type: none"> 1. “Šešėlinė ekonomika”, verslo sektoriaus monopolija, finansinių srautų disbalansas (didina infliaciją ir skurdina visuomenę); 2. Žemas darbo užmokestis (neužtikrina valstybės tarnautojų normalaus pragyvenimo, skatina ieškoti bet kokių papildomų pajamų); 3. Perdėtas valstybės kišimasis į privatų verslą (netinkamas jo reglamentavimas, policinės priemonės); 4. Neskaidri konkurencija. | <ol style="list-style-type: none"> 1. Švietimo sektoriaus disbalansas - valstybės institucijos vykdo švietimo ir kvalifikacijos kėlimo funkciją; 2. Žemas darbo užmokestis (neužtikrina dėstytojų normalaus pragyvenimo, skatina ieškoti bet kokių papildomų pajamų); 3. Perdėtas valstybės kišimasis į švietimo verslą (netinkamas jo reglamentavimas, policinės priemonės); 4. Neskaidri konkurencija. |



Korupcijos veiksnių palyginimas (3)

Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

| Teisiniai | Aukštosios mokyklos lygmuo |
|--|--|
| 1. Teisėkūros proceso reglamentavimo trūkumai; 2. Teisės normų dviprasmiškumas; 3. Nuolatinės įstatymų (mokesčių sistema) spragos; 4. Teisės normų taikymo patirties trūkumas | 1. Aukštosios mokyklos administracinių ir savivaldos padalinių teisėkūros proceso reglamentavimo trūkumai; 2. Teisės normų dviprasmiškumas; 3. Nuolatinės nutarimų ir įsakymų (darbo, mokesčių sistema) spragos; 4. Teisės normų taikymo patirties trūkumas |



Korupcijos veiksnių palyginimas (4)

Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

| Politiniai | Aukštosios mokyklos lygmuo |
|--|--|
| 1. Valdžios veiksmų skaidrumo trūkumas; | 1. Aukštosios mokyklos administracinių ir savivaldos padalinių veiksmų skaidrumo trūkumas; |
| 2. Visuomenės aktyvesnės dalies nustūmimas nuo valstybės valdymo, teisėkūros, teisės aktų taikymo, valdžios veiksmų kontrolės; | 2. Aukštosios mokyklos aktyvesnės bendruomenės dalies nustūmimas nuo universiteto valdymo, teisėkūros, teisės aktų taikymo, universiteto valdžios veiksmų kontrolės; |
| 3. Politinio valdymo nestabilumas; | 3. Universiteto valdymo nestabilumas; |
| 4. Politinės valios kovai su korupcija stoka; | 4. Tarybos, Senato ir Rektoriaus valios kovai su korupcija stoka; |
| 5. Korupcija teisėsaugos institucijose. | 5. Universiteto elgesio kodeksas virsta simuliakru. |



Korupcijos veiksnių palyginimas (5)

Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

| Vadybiniai | Aukštosios mokyklos lygmuo |
|---|---|
| 1. Perdėtas biurokratizmas; | 1. Perdėtas biurokratizmas; |
| 2. Viešojo administravimo kokybės standartų nebuvimas; | 2. Viešojo administravimo kokybės standartų nebuvimas; |
| 3. Skaidrumo stoka, per didelė diskrecija, nereikalingas ir neadekvatus reguliavimas; | 3. Skaidrumo stoka, per didelė diskrecija, nereikalingas ir neadekvatus reguliavimas; |
| 4. Netinkama mokesčių politika; | 4. Netinkama atlyginimo politika; |
| 5. Netinkama verslo kontrolės institucijų veikla; | 5. Netinkama švietimo kontrolės institucijų veikla (ŠMM); |
| 6. Silpna valstybės ir visuomenės kontrolė | 6. Silpna valstybės ir aukštosios mokyklos bendruomenės kontrolė |



Korupcijos rizika aukštojoje mokykloje

Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

- **Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika ar korupcinio pobūdžio administracinis, darbo drausmės ar tarnybinis nusižengimas;**
- **Kontrolės ar priežiūros institucijos nustatė veiklos pažeidimų ar trūkumų, susijusių su korupcija;**
- **Vidaus audito tarnyba vidaus kontrolę įvertino silpnai;**
- **Pasitvirtino informaciją (pranešimų, skundų, sociologinių tyrimų duomenų ir pan.) apie galimą korupciją;**
- **Neskelbiama informacija, susijusi su asmenims teikiamomis paslaugomis;**
- **Vykdomi viešieji pirkimai;**
- **Vykdomos statybos ar infrastruktūros plėtra.**



Specifiniai akademinės korupcijos veiksniai

Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

1. Universiteto savivlados trūkumai:

- Universiteto tarybos veiklos imitacija
 - Senato funkcijų formalus vykdymas
 - Nuolatiniai struktūriniai pokyčiai ardantys akademinę bendruomenę, mokslo mokyklų “naikinimas”;
 - Studentų bendruomenės “valdymas administracinėmis ir finansinėmis priemonėmis”
- } Simuliakrinė savivalda

2. Studijų formalizavimas (biurokratizavimas) – studijos kaip pramonė (studento ir dėstytojo [universiteto] susvetimėjimas), dėstytojo individualumą prilyginimas tarnautojo diskrecijai

3. Mokslinės veiklos formalizavimas (biurokratizavimas) – mokslas kaip pramonė, mokslo rodykliai universiteto ir dėstytojo gerovės pagrindu.



Išvados

1. Korupcijos aukštojoje mokykloje veiksniai turi bendrus bruožus su korupcijos veiksniais viešajame sektoriuje
2. Korupcija aukštojoje mokykloje specifinė ir tampriai susijusi su :
 - Universiteto savivlados principų įgyvendinimu;
 - Universiteto administracinio valdymo forma ir principais;
 - studentų realios savivaldos buvimu;
 - studento ir dėstytojo santykių vertybiniais pamatais;
 - studijų ir mokslo vykdymo vertybiniais pamatais.



Kazimiero Simonavičiaus
UNIVERSITETAS

Ačiū už dėmesį

- Kontaktai: rysardas.burda@ksu.lt